

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא.....2
- ב. אין חולקין את החצר עד שיהא ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה ולא את השדה עד שיהא בה תשעה קבין לזה ותשעה קבין לזה ... ולא את הגינה עד שיהא בה חצי קב לזה וחצי קב לזה ... ולא את המרקלין ... זה הכלל כל שיחלק ושמו עליו חולקין ואם לאו אין חולקין 2
- ג. אימתי בזמן שאין שניהם רוצים אבל בזמן ששניהם רוצים אפי' פחות מכאן יחלוקו וכתבי הקדש אף על פי ששניהם רוצים לא יחלוקו.....4
- ד. ארבע אמות שאמרו חוץ משל פתחים ... שמונה אמות לזה ושמונה אמות לזה.....4
- ה. נותנין ארבע אמות לכל פתח ופתח ... זה שיש לו פתח אחד נוטל ארבע אמות וזה שיש לו שני פתחים נוטל שמונה אמות והשאר חולקין בשוה ... שמונה אמות באורך החצר וארבע אמות ברוחב החצר.....5
- ו. פירא דסופלי יש לו ארבע אמות לכל רוח ורוח ולא אמרן אלא דלא מייחד ליה פתחא 5
- ז. אכסדרה אין לה ד' אמות ... אפשר דעייל לגואי ומפרק.....7
- ח. בית שער אכסדרה ומרפסת יש להן ד' אמות היו חמשה בתים פתוחין למרפסת אין להן אלא ד' אמות בלבד לול של תרנגולין ... או אין לו ד' אמות.....7
- ט. בית חציו מקורה וחציו אינו מקורה ... אין לו ד' אמות ... אפילו קירויו כלפי חוץ.....8
- י. אחד מבני מבוי שבקש להחזיר פתחו למבוי ... בני מבוי מעכבין עליו.....8
- יא. זבל שבחצר מתחלקת לפי פתחים אכסניא לפי בני אדם.....9
- יב. חמש הצרות פתוחות למבוי כולן משתמשות עם החיצונה והחיצונה משתמשת לעצמה ... נמצאת פנימית משתמשת לעצמה ומשתמשת עם כל אחת ואחת.....10
- יג. היה סתום ובקש לפותחו אין בני מבוי מעכבין עליו ... פרץ את פצימיו בני מבוי מעכבין עליו.....12

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

דף יא.

א. כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא

כל היכול¹ להציל ולא הציל עובר על (ויקרא יט פסוק טז) לא תעמוד על דם רעך לא תעמוד על דם רעך, וכן הרואה את חברו טובע בים או ליסטים באים עליו או היה רעה באה עליו ויכול להצילו הוא בעצמו או שישכור אחרים להצילו ולא הציל, או ששמע גוים או מוסרים מחשבים עליו רעה או טומנין לו פח ולא גלה אוזן חברו והודיעו, או שידע בגוי או באנס שהוא קובל על חברו ויכול לפייסו בגלל חברו ולהסיר מה שבלבו ולא פייסו, וכל כיוצא בדברים אלו, העושה אותם עובר על לא תעמוד על דם רעך.

אע"פ שאין לוקין על לאוין אלו מפני שאין בהן מעשה חמורים הם שכל המאבד נפש אחת מישראל כאילו אבד כל העולם כולו וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים כל העולם כולו².

ב. אין חולקין את החצר עד שיהא ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה ולא את השדה עד שיהא בה תשעה קבין לזה ותשעה קבין לזה ... ולא את הגינה עד שיהא בה חצי קב לזה וחצי קב לזה ... ולא את הטרקלין ... זה הנלל כל שיחלק ושמו עליו חולקין ואם לאו אין חולקין

כבר התבאר לעיל דף ב: ששותפים³ ברכוש משותף, בין בקרקע ובין במטלטלין, בין מחמת קניה בין מחמת מתנה ובין מחמת ירושה, או שזכו

¹ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק א הלכה יד טז שו"ע הו"מ תכו סעי' א
² וכן הוא אומר הצל לקוחים למות ומטים להרג אם תחשך, כי תאמר הן לא ידענו זה הלא תוכן לבות וכו' והשיב לאדם כפעלו (משלי כ"ד, י"א – י"ב) ויעוין פ"ח מהלכות מתנות עניים ה"י, והצל לקוחים למות, עיין שם. אור שמח שם.
³ שו"ע ונו"כ קעא א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בו מהפקר⁴, אם אין בו כדי חלוקה כלומר שלא ישאר לאחר חלוקה לכל אחד שיעור תשמיש אין האחד יכול לכופ את הברו⁵ לחלוק⁶, אבל אם יש בו כדי חלוקה יכול האחד לכופ את שאר השותפים לחלוק.

איזהו כדי חלוקה, כל שאילו יחלק לפי השותפים יגיע לפחות שבהם⁷ חלק שיש עליו שם דבר שלם, וצריך גם שיהא ראוי לתשמיש כמו שהוא⁸, כגון חצר⁹ שיעורו ארבע על ארבע אמות מרובעות. ובשדה שיעורו מקום הראוי לזריעת ט' קבין. גנה כדי זריעת חצי קב, פרדס כדי זריעת ג' קבין, ודוקא בא"י, אבל בבבל אין חולקין את השדה עד שיהא בה כדי לשכור פועל לעבודת יום אחד. וחדר אין צריך ד' אמות, שחדר אינו עשוי רק להצניע חפצים והוי כמו תיבה¹⁰.

ומשום כך לפי מושגי זמננו השיעורים הם שונים, וגם מה שנתנו שיעור לכדי עבודת פועל ליום אחד אפשר שבזמננו אין דרך לשכור פועל ליום אחד¹¹.

⁴ ודוקא בהשתתפו לשמוש יחד אבל אם נשתתפו לשם עסק כבר נתבאר בסימן קעו אם ובאיזה אופן יכול לכופ את הברו לחלוק,

⁵ ומכל מקום יכול לכופו בנוד או אגוד.

⁶ וכתב החזו"א (ב"ב סוף סימן ו) שהכפיה לחלוק בדבר שיש בו דין חלוקה אינו מתקנת חכמים, אלא עיקר קנין השותפות כשאין חלקיהם מסוימים ולכל אחד יש בכולו דכל מה דשפיר ליה מפי ליהנות מן השותפות קנוי לו, ובכלל זה הזכות לחלוק, וא"צ דעת שותפו להקנות לו, אלא ב"ד מחלקין על כרחו וחבירו קונה על כרחו,

⁷ כן הוא בשו"ע ונו"כ שם ג, והוא מדברי הרמב"ם (בפ"א מה' שכנים), ופירש הסמ"ע דהיינו שהם כמה שותפים ולאחד מהם יש פחות מהשאר, אף על פי שלשאר השותפים ישאר כדי חלוקה, אם לאחד ישאר פחות מכדי חלוקה יכול זה לעכב מלחלוק, ועי' ש"ך (סימן קצ"ו ס"ק כב) שלכאורה סובר הרמב"ם שאף אם ישאר לאחד פחות משיעור חלוקה יכול זה שיש לו כשיעור לחלוק, והש"ך שם תמה עליו, עיין שם.

⁸ שו"ע ונו"כ שם ה שלא יצטרך לעבור על חלק הברו

⁹ שו"ע שם, ולענין כדי חלוקה בבית הביא המרדכי (בפ' המוכר פירות) ב' דיעות אי סגי בדע"ד או בעינין ו' על ו', עיין שם (והביאו בד"מ סימן קע"א סק"ב ובהגה בסמ"ע סק"ט), ומיד אחר זה הביא הד"מ מדברי המרדכי שם דחדר הוי כדי חלוקה אפילו אין לכל אחד ד"א שאינו עשוי אלא להצניע שם חפצים כמו תיבה בעלמא, ומדברי המרדכי שם נראה דחדר דהכא היינו כעין מחסן שלנו, שאינו עשוי לדירה, ועי' במרדכי שם באריכות, וצ"ע אם שייך לחלוק בית אחד לשנים, אפילו יש שם שיעור, שאין דרך לדור בחדר אחד שני אנשים, והוי כמפחיתו, ועי' ברמ"א (סעיף יד) לענין דין חלוקה בבית.

¹⁰ סמ"ע ונתידה"מ ה

¹¹ פתחי חושן חלק ז פרק ו הערה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ג. אימתי בזמן שאין שניהם רוצים אבל בזמן ששניהם רוצים אפי' פחות מכאן יחלוקו וכתבי הקדש אף על פי ששניהם רוצים לא יחלוקו

נתרצו לחלוק דבר¹² שאין בו דין חלוקה, אף על פי שמפסידים שמו, חולקים, אבל בכתבי הקודש הכתובים על קלף¹³ בכרך אחד, כגון כ"ד ספרי תורה נביאים וכתובים, אין חולקים משום בזיון כתבי הקודש¹⁴.

השותפים שנתרצו לחלוק¹⁵ בדבר שאין בו דין חלוקה, יכול כל אחד מהם לחזור¹⁶, אף על פי שקנו מידם על עצם החלוקה, אבל אם נתרצו וביררו חלקו של כל אחד מהם וקנו מידם על כך, בקנין סודר, או שאחד קנה מיד שניהם בקנין סודר, אינם יכולים לחזור.

ד. ארבע אמות שאמרו חוץ משל פתחים... שמונה אמות לזה ושמונה אמות לזה

מה שהתבאר דין חלוקה בחצר¹⁷, היא כל שאילו יחלק לפי השותפים יגיע לפחות שבהם חלק ששם החצר קרוי עליו. אבל אם אין שם החצר קרוי על החלק, אין בו דין חלוקה. לפיכך, כל חצר שאין בה ארבע אמות על ארבע

¹² שו"ע ונו"כ קעג א

¹³ ויש לעיין בספרי קודש בזמננו כגון סידורים וכיוצא בזה, אלא שאין דרך להיות כתובים על קלף בכרך אחד. פתחי חושן שם הערה חט

¹⁴ אף על פי שאם היו של אחד מותר מן הדין לחלקם, כשהולקים לשם חלוקה מיקרי טפי בזיון (ומדברי הד"מ בשם הרשב"א נראה דדוקא חלוקה בב"ד הוי דרך בזיון, ולפי"ז אם חולקים בינם לבין עצמם אפשר דמותר, וצ"ע), וכתבו הפוסקים דוקא כשהם כתובים בגליון כס"ת שלנו, והוא מדברי המרדכי, וסיים אבל השתא שאנו קושרים הספרים בקונטרסים ואין נגללים יחד ליכא בזיון, ולכאורה נראה שגם במקום שיש תפירה של ב' ידיעות, כיון שצריך לחתוך התפירה, הוי בזיון, ונראה דה"ה אם כתובים בקונטרסים, דוקא כשמחלק בקונטרסים, אבל לחלק חצי קונטרס אפשר דאסור, והמאירי כתב בשם גדולי המפרשים שאף בקונטרסים אסור, ועי' כנה"ג בדין חלוקת ביהכנ"ס. שם הערה מ

¹⁵ שבדבר שיש בו דין חלוקה א"צ קנין על עצם החלוקה, שהרי יכול כל אחד לכופ את חבירו לחלוק, כמו שנתבאר לעיל דף ב, ופשוט שבמקום שיש בו דין חלוקה אין דין גא"א,

¹⁶ שו"ע ונו"כ קנו ב שאינו אלא קנין דברים העלמא

¹⁷ שו"ע ונו"כ קעג א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אמות מרובעות, חוץ מארבע אמות של הפתחים, שיבוארו להלן אינה קרויה חצר. ואם אין בחצר שיעור ח' אמות על ד', חוץ מהסמוכים לפתח ה"ז כחצר שאין בו דין חלוקה¹⁸.

ה. נותנין ארבע אמות לכל פתח ופתח ... זה שיש לו פתח אחד נוטל ארבע אמות וזה שיש לו שני פתחים נוטל שמונה אמות והשאר חולקין בשוה ... שמונה אמות באורך החצר וארבע אמות ברוחב החצר

כשבאים לחלוק¹⁹ החצר נותנים תחלה לכל פתח ד' אמות על ד' אמות²⁰ והשאר חולקים בשוה, גם כשאין הפתח רחב ד' יש לו מב' צדדיו להשלים לד' אמות, ואם הפתח רחב מד' אמות נותנים לו אורך כרחב הפתח ולרוחב ד' אמות לתוך החצר.

ויש לדון בזמננו²¹ שאין דרך להביא משאות ע"ג חמור, ואין דרך להכניסם לחצר, איך משערים הד' אמות ואם בכלל נוהג דין זה.

ו. פירא דסופלי יש לו ארבע אמות לכל רוח ורוח ולא אמרן אלא דלא מייחד ליה פתחא

¹⁸ עיי' חזו"א ב"ב סימן ו' שהאריך בביאור הלכה זו.

¹⁹ שו"ע ונו"ב קעב א'

²⁰ שכל פתח צריך ד"א כדי לפרוק משאו ולא יצטרך להכניס החמור עם משאו לתוך הבית, שאותן ד"א מצרכי הבית ובכלל הבית הם.

²¹ פתחי חושן חלק ז' פרק ה' הערה מז'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בית שיש לו²² פתחים רבים מכל רוחותיו יש לו ד' אמות לכל רוח²³, ואם יחד לו פתח אין לו אלא כנגד פתחו ד' אמות²⁴.

היה לאחד בית²⁵ עם פתח אחד ולשני בית עם שני פתחים, זה שיש לו ב' פתחים נוטל ב' פעמים ד' על ד' לפי פתחיו, וזה שיש לו פתח אחד אינו נוטל אלא ד' אמות לפני פתחו, והשאר חולקים בשוה²⁶, אלא שנחלקו הראשונים בהלכה זו באיזו שותפות נאמרה.

יש אומרים²⁷ שלא אמרו שנותנים לכל פתח ד' אמות אלא בשותפות הבאה מכח שבנו שנים במקום הפקר, שהאחד בנה בית עם פתח אחד והאחד בנה בית עם שני פתחים, ואח"כ הקיפו²⁸ ונעשה להם להצר, וכשבאים לחלוק

²² שו"ע ונו"כ שם ג

²³ הוא מדברי הרמב"ם שלמדה מפירא דסופלי, ונראה דלהרמב"ם אין נותנים לכל רוח לכמה פתחים, אלא לכל רוח ד"א לפתח אחד, דומיא דפירא דסופלי שיש לו ד"א לכל רוח. והמאירי לא הזכיר בשיטת הרמב"ם לכל רוח אלא בית שיש בו הרבה פתחים ואין בהם אחד מיוחד לכניסה ויציאה, שאם יחד לו אחד מהם אינו נוטל אלא לאותו שהוא מיוחד לו, ועיי"ש שדחה דעת הרמב"ם. עוד כתב המאירי שדברים אלו כולם אמורים במבואות הסתומים והצרות שאין לאחד מבני מבוי או הצר רשות לפתוח פתח אלא ברשות כולם ולא לעשות פירא דסופלי ושאר ענינים, וכשיש לו מיהא זוכה בד"א על הצד שביארנו, ואין האחר יכול לומר אף אני פותח או עושה תפיסה כדי שלא לזכות ביותר ממני, ע"כ.

²⁴ ומשמע במ"מ דלהרמב"ם לא בעינן תיקון הפתח לכניסה ויציאה, אלא יחוד בעלמא, ובטור הביא בשם הראב"ד שסובר דבפירא דסופלי אין לו אלא ד"א באחד מרוחותיו, וצריך לברר איוה, וסובר דיחוד היינו תיקון כניסה ויציאה, עיין שם. והקשה הב"י מ"ש מבית סתום שיש לו ד"א, והיינו כל שלא פרץ פצימיו, כדלהלן (שו"ע סעיף ז), וה"נ אף על פי שיחד לו פתח אחד, עדיין נשארו שאר הפתחים כתיקנם, ואמאי אין לו בהם ד"א, ותירץ דהתם איירי בבית שאין לו אלא פתח אחד ונסתם, דאמרינן דסופו להפתח, וכי פרץ פצימיו מוכח שאין דעתו לפתחו, אבל בכמה פתחים סתומים ודאי אין לו ד"א.

²⁵ שו"ע ונו"כ קעב א

²⁶ כאן איירי לענין חצר שיש בה דין חלוקה וחולקים מרצונם, אלא שכתבו הפוסקים דה"ה לענין חצר שאין בה דין חלוקה יש דין זה, והיינו שאם אין בחצר ד"א לכל פתח חוץ מד"א לכל אחד מיקרי אין בה דין חלוקה ואין כופין לחלוק, כדמשמע בסיומן קעא (סעיף ג) שכתב בשעור חצר חוץ מד"א של הפתחים, אבל הטור (סוף סימן קעב) מחלק שאם יש לכל אחד מספר פתחים שוים די בד"א בחצר מחוץ לד"א שלפני הפתח, אבל כשיש לאחד פתח אחד ולשני ב' פתחים אין כופין לחלוק עד שיהא בחצר ד"א לכל אחד מחוץ לד"א לכל פתח, והיינו לבעל ב' פתחים ד' על ח' אמות, ועיי' בנו"כ ואחרונים מ"ש לבאר דבריו.

²⁷ המחבר שם

²⁸ וכתב הסמ"ע דוקא בנו ואח"כ הקיפו, שמיד כשבנו והשטח שלפני בתיהם עדיין הפקר, וכה כל אחד מיד בד"א שלפני הפתחים (ונראה שלענין אם יכול אחר לזכות באותן ד"א תליא במהלוקת הראשונים אם קנין הד"א הוא קנין גמור או רק קנין לתשמיש), ובשעה שהקיפו לא זכו בשותפות שוה רק במה שעודף על הד"א שלפני כל פתח, אבל הקיפו ואח"כ בנו, הרי מיד כשהקיפו בשותפות זכו שניהם בשוה בכל מה שמיועד לחצר, וגם כשבנו אח"כ אין האחד יכול לזכות מחמת ריבוי הפתחים יותר מחבירו, ואפשר שאף הרמ"ה מודה בזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

החצר נוטל זה ב' פעמים ד' אמות וזה פעם אחת. ויש אומרים²⁹ שגם בשותפות הבאה מכך שמחלק נכסיו לבניו ונתן להם חצר עם בתים, לזה בית עם שני פתחים ולזה בית וחצר אחד. ויש אומרים³⁰ שגם אם קנו או ירשו בתים וחצר, וחלקו הבתים ובאים לחלוק החצר, נוטל כל אחד לפי רבוי פתחיו ד' אמות לכל פתח מחוץ לחלקו בשותפות החצר.

אם חלקו הבתים³¹ לפי שומא והאחד השלים לחבירו הפרש השומא, אף על פי שלא הזכירו בשומא רבוי הפתחים שיש לאחד יותר מהשני, לכו"ע זוכה כל אחד ד' אמות בחצר לפי רבוי פתחיו שאומרים אנו שגם הד' אמות בחצר בכלל העלוי.

דף יא:

ז. אנסדרה אין לה ד' אמות ... אפשר דעייל לגואי ומפרק

אנסדרה שאפשר³² להכנס לתוכה במשאוי אין לה מחמת עצמה ד' אמות, אבל יש לו מצד פתח הבית הפתוח לה, ואם אין באנסדרה ד' אמות משלימין עליה מן החצר.

ח. בית שער אנסדרה ומרפסת יש להן ד' אמות היו חמשה

בתים פתוחין למרפסת אין להן אלא ד' אמות בלבד לול

של תרנגולין ... או אין לו ד' אמות

²⁹ רמ"א שם, וכתב הש"ך בשם הב"ח שגם הר"י הלוי (שהוא דעת המחבר) מודה לזה, ולשיטת המחבר והרמ"א אם קנו או ירשו חולקים בשוה חלק כחלק בין בבתים בין בחצר, ואפילו חלקו הבתים קודם חלוקת החצר אינו זוכה יותר בגלל ריבוי הפתחים (שו"ע). כתב הרמ"א, חצר שיש לכל אחד חלק ידוע, כל אחד אינו נוטל אלא כפי מה שיש לו (בחצר), ואם מגיע לכל אחד לפני ביתו דע"ד אמות חולקין, בין אם יש לבית פתחים הרבה או לא, והוא מדברי הב"י בשם הר"י מינאש (מה שציין ברמ"א טור נראה שהוא ט"ס), והאחרונים מרחו ליישב דבריו, ועיי' במאירי שהעתיק דבריו בשנוי לשון קצת, ולענ"ד אפשר לפרש שהוא מחלק בין נשתתפו סתם בבתים ובחצר לבין אם פירשו בפירוש כמה חלקים יש לכל אחד בחצר, וצ"ע.

³⁰ טור בשם הרמ"ה, ובטור ונו"כ וכן בשו"ע ונו"כ והאחרונים האריכו בביאור השיטות כל אחד לפי דרכו

³¹ שו"ע ונו"כ שם ב

³² שו"ע ונו"כ שם ד וברמ"א וסמ"ע שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בית שער³³ או מרפסת יש להם ד' אמות, ואם היו כמה בתים פתוחים להם אין להם אלא ד' אמות, וכן חדר מדרגות אין לו אלא ד' אמות לכולם ולא לכל אחד מהבתים הפתוחים לו³⁴.

לול³⁵ של תרנגולים אין לו ד' אמות, שדרך תרנגולים לטפס ולכנס ללול, וא"צ לפרק המשאוי³⁶.

ט. בית חציו מקורה וחציו אינו מקורה ... אין לו ד' אמות ... אפילו קירויו כלפי חוץ

בית חציו מקורה³⁷ וחציו אינו מקורה ויש במקום שאינו מקורה ד' אמות, אין לו ד' אמות, בין שקירויו כלפי פנים ובין שקירויו כלפי חוץ סמוך לפתח, שיכול להכניס המשאוי עד לשטח שאינו מקורה ולפרוק שם, אבל בשטח המקורה אין דרך לפרוק משאוי³⁸.

י. אחד מבני מבוי שבקש להחזיר פתחו למבוי ... בני מבוי מעכבין עליו

³³ שו"ע ונו"כ שם

³⁴ פתחי חושן שם הערה נב

³⁵ שו"ע ונו"כ שם ה

³⁶ ומשמע מכאן דלאו דוקא לפתח בית דירה נותנים ד"א, דה"ה לכל מחסן או איזהו חדר שיש בחצר, וצ"ע דא"כ בבית שאין בו דע"ד למה אין נותנים, ואף על גב דלא חזי לדירה, מ"מ ראוי לאיזה שהוא תשמיש או מחסן, ואפשר שכל שאין בו דע"ד אף לתשמיש אחר אינו בכלל בית...

³⁷ שו"ע ונו"כ שם ו

³⁸ ויש לעיין בשאין בשטח שאינו מקורה ד"א והוא סמוך לפתח, אם יש לו ד"א שלמים בחצר, או שרק משלימין לו לד"א.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

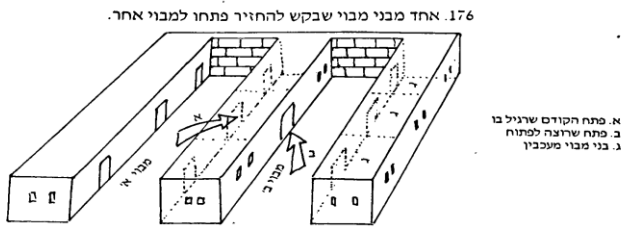
<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אחד מבני³⁹ מבוי שבקש לסתום פתחו במבוי זה ולהחזירו למבוי אחר, בני המבוי הראשון מעכבין עליו, שמא יבא עליהם מס ויתמעט מחלקן מן המס הקצוב על בני המבוי.

לפיכך מקום שאין המס קצוב על בני המבוי הרי זה סותם פתחו בכל עת שירצה, ובלבד שיפרוץ פצימיו כלומר שיסלק מזוזתו ומשקוף מפתחו שיש לו למבוי זה, שלא יחזור אחר כך ויפתחנה כדינו ויהיה לו שתי פתחים לשתי המבואות וירבה הדרך על זה המבואה.

יא. זבל שבחצר מתחלקת לפי פתחים אכסניא לפי בני אדם

הזבל שבחצר⁴⁰ מתחלק לפי הפתחים לזבל בו שדותיהם⁴¹, וחיל של מלך המוטל על העיר לתת להם אכסניא, אינו מתחלק לפי פתחי הבתים אלא לפי האנשים הדרים בבתיים⁴², שאין המלך מטיל על הבתים רק על האנשים.

³⁹ שו"ע ונו"כ שם קסב ו

⁴⁰ שו"ע ונו"כ קעב ט כפי הבנת הלבוש וכ"כ בש"ך ד

⁴¹ ומפורש בהרי"ף [ב"ב ז' ע"ב מדפי הרי"ף] והרא"ש [שם פ"א סי' מ"א] דלאו דוקא זבל בהמות, אלא הוא הדין חביות של חרס ושמריהן, דאותן הדברים נחלקין לפי בני אדם הדרים שם, סמ"ע ב

⁴² זהו כשנותנים להם דירה בבתיים אך אם נותנין ממון עבור דירתם עיין בתשובת צמח צדק סי' י"ט שכתב, דאין הפירוש כמו שעולה על הדעת לומר דגובין מכולם בשוה אם דל ואם עשיר, דהא ודאי ליתא, דכיון דליכא סכנת נפשות באכסניא אין גובין אלא לפי הממון, אך מה דקאמר לפי בני אדם היינו לאפוקי לפי פתחים, אבל לא שיתנו כולם בשוה אלא העשיר לפי עשרו כו'. וכמו שגובין ההוצאה על אכסניא לפי ממון, כן מתחלקת ההכנסה מהם דהיינו הזבל וגולפא, עיין בתשובת שב יעקב חלק חו"מ סי' יו"ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

הוצאות פיננסי הזבל, של חצר משותפת מתחלק לפי הפתחים⁴³. ופינו הזבל של חיל המלך המתארחים, לפי האנשים הדריים בבתים⁴⁴.

צריכים בני החצר⁴⁵ המשותפת להשתתף בהוצאות שהן לצורך הרכוש המשותף, אבל בדברים שאינם הכרחיים אין יכולים לכוף מי שאינו רוצה בכך, ואם עשו וגילה דעתו שרוצה בזה, חייב לשלם כשאר השכנים, ואפילו מי שאינו דר עתה בחצר צריך להשתתף בהוצאות שהן לשמירת הרכוש, אבל לא לשאר דברים⁴⁶.

יב. חמש חצרות פתוחות למבוי נולץ משתמשות עם החיצונה

והחיצונה משתמשת לעצמה ... נמצאת פנימית

משתמשת לעצמה ומשתמשת עם כל אחת ואחת

השותפים בחצר המשותפת, משתמשים כל אחד בכל החצר, ואפילו בד' אמות הסמוכים לפתח הבירו⁴⁷. ואפילו כשפתחו של אחד פנימי יותר, ואין לחיצון מעבר דרך שם מכיון שהצר עשוי לתשמיש ולהניח שם הפצים וכיוצא בזה, ויד כולם שוה.

⁴³ מלשון אבל אכסניא כו' דכתבו, דסבירא להו דפירוש אכסניא הוא מה שצריך ליתן להם פיזור למוזנותיהם, והשתא הוה שפיר דבר והיפוכו עם הזבל הנזכר בנמ' [ב"ב י"א ע"ב], דסבירא להו דפירושו הוא הוצאות פיננסי הזבל מהחצר [אם אינן מבקשין להיות נדרס בחצר לעשות ממנו אשפה לזבל בו שדויתיהן], והוא נגבה לפי הבתים, לפי שדרך הפתחים משליכין אותו שם, אבל ההוצאה שנובין לצורך האכסניא למוזנותיהן אינו לפי הפתחים אלא לפי הדריים שם. סמ"ע שם

⁴⁴ די"מ אכסניא הוא הזבל שמניחין שם האכסניא של מלך שעוקרין דירתן ממקום שהיתה להם הניה. סמ"ע שם

⁴⁵ שו"ע ונו"כ קסא א

⁴⁶ שו"ע ונו"כ שם ב

⁴⁷ ע"י שו"ע (סימן קעב סעיף א) שיש לכל אחד ד"א בחצר כנגד פתחו (ע"י פרק ה), והראשונים הביאו בשם הירושלמי שאין הד"א הסמוכים לפתח קנויים לו, וכתב הרשב"א (ב"ב דף יא) דאיירי לאחר שחלקו החצר ונטל כל אחד ד' אמות כנגד פתחו, וע"ז כתב הרשב"א דסוגיא דידן פליג, ולאחר שחלקו נעשו קנויים לו, ויכול לגדור אותם עם הצרו שנפל לחלקו, אבל ברא"ש (פ' השותפין סימן לה) נראה שמפרש דברי הירושלמי קודם שחלקו, שכל אחד יכול להשתמש עראי בד"א הסמוכים לפתח הבירו, וכן משמע בב"י (סימן קעב) בשם הרמב"ן עיין שם, וע"י פרק י בדין שותפין שנדרו הנאה זה מזה, ובאורחיה"מ (דיני שותפים סימן קח) הביא בשם בית יעקב (סימן פז) שאסור לו לסגור בגדר בחצר אפילו בד"א הסמוכים לפתחו, עיין שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

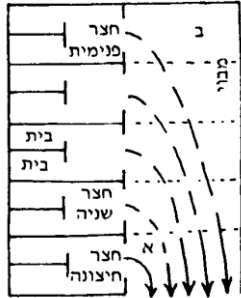
<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אולם במבוי שהוא סימטת רחוב, מלשון "מבוא", והוא משמש מעבר לחצרות ודרכם דיירי הבתים שמצידי אל רשות הרבים, כל אחת יש לה רשות להשתמש מכנגד הצרה וכלפי חוץ, אבל לא כלפי פנים.

לפיכך חמש הצרות הפתוחות למבוי שאינו מפולש, כלומר שפתוח רק בצידו האחד, בראשו, אל רשות הרבים או כרמלית, ומשלשת רוחותיו הוא מוקף בקירות של הצירות הבתים. כל אחת יש לה רשות להשתמש מכנגד הצרה וכלפי חוץ לכיוון פתח המבוי אבל לא כלפי פנים. לפיכך הפנימית משתמשת לעצמה ועם

כולם, ואין אחרת משתמשת עמה, והשניה משתמשת לעצמה ועם אותן שתחתיה ולא עם הפנימית, וכן כולם עד שכולם משתמשות עם החיצונה והיא משתמשת לעצמה ואינה משתמשת עם אחד מהם,

לפיכך אם בעל השניה בנה אצטבא דלפק או מבואה וכדומה, לפני פתחו אין החיצונה יכולה לעכב עליו, אבל כל הפנימיות מעכבות עליו⁴⁸, מפני שמרבה עליהם את הדרך באורך שצריכין להקיף סביב האצטבא. כשירצו ללכת מפתחון דרך המבוי לר"ה⁴⁹. וכן אם החיצונה בנאה לצד פנים כולם יכולין למחות בה⁵⁰.

וכן אם פתח בעל השניה עוד פתח בינו לבין החיצונה אין החיצונה מעכבת עליו, שהרי אין לה להשתמש אלא מפתחה ולחוץ, אבל אם פתח הפתח השני בינו ובין השלישית הפנימית מעכבת עליו, שאין לו להשתמש במבוי אלא מפתח חצרו הראשון ולחוץ, ועתה צריכין להקיף דרך הליכתו ולא לעבור לפני הפתח מפני שרגילין להעמיד ולהניח שם ענינים על גבי הפתח ולפני הפתח וכן הדין בכולן. ויש אומרים דכל שכנגד חצירו יש לו רשות לפתוח בין כלפי פנים בין כלפי חוץ, ולכן יוכל למחות גם כן על מי שבא לסתום נגד חצירו אף על פי שהוא לפני מפתח חצירו.

יש אומרים שאין טענת ריבוי הדרך טענה במבוי אפילו אינו מפולש, ואין הפנימי יכול למחות על החיצון, אלא א"כ היה כח לפנימי לסתום המבוי שם אם היה רוצה, אבל בלאו הכי כגון שיש כח לחיצון להשתמש לפנימי ממנו, אין ריבוי הדרך טענה.

⁴⁸ קט השניה כדי ללמדנו תרתי, דהחיצונה אינה יכולה למחות וכל הפנימיים ממנה יכולין למחות בה, ומינה נלמד דאם החיצונה בנאה לצד פנים דכולן יכולין למחות בה, ופשוט הוא. סמ"ע שם יז

⁴⁹ סמ"ע שם יח

⁵⁰ סמ"ע יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

וכמו שהדין במבוי כן הדין במקומות של בית הכנסת במקומות הפנויים, כדי להרויח הצדקה ושיבואו רבים להתפלל או שיחידים רוצים לישב באמצע הדרך, העשיר יכול למחות בטענה שמצר לו הדרך או מרבה עליו הדרך. מיהו אם יש מנהג בעיר הולכין אחריו. ויכולין בני הכנסת לתקן שכל מי שיש לו מקום שאינו צריך לו שישכירנה בקצבה הנראה להם.

ואם רוצים לבנות להם בית הכנסת אחר או יחידים הבאים לבנות להם בית הכנסת, אין אחרים יכולין למחות בידם, והמוחה ראוי לנזיפה שרוצה לבטל עבודת השם יתברך.

יג. היה סתום ובקש לפותחו אין בני מבוי מעכבין עליו ... פרץ את פצימיו בני מבוי מעכבין עליו

היה לו פתח⁵¹ שנסתם⁵² אפילו בבנין⁵³ במבוי שאינו מפולש⁵⁴, הרי זה חוזר ופותחו בכל עת שירצה, ואם פרץ את פצימיו כלומר שסילק מזוזתו ומשקוף מפתחו הוא סימן שכבר מחל זכותו ונסתלק מפתח זו לגמרי, ובני המבוי מעכבין עליו מלפותחו.

היה לו פתח פתוח לחצר חבירו אם נסתם שלא בבנין, כגון שנעלה או חסמו בדבר מה, הרי זה חוזר ופותחו, ואם סתם הפתח בבנין אף על פי שלא פרץ את פצימיו י"א⁵⁵ שהפסיד את חזקתו, וי"א⁵⁶ שדינו כמבוי וכל שלא פרץ את פצימיו לא הפסיד זכותו.

⁵¹ שו"ע ונו"כ שם ה

⁵² לשון הטור [סעיף ח'] היה לו פתח פתוח ונסתם, וכ"כ הריב"ש סימן רמ"ח דדוקא כשיש לו עדים שהיה פתוח תחילה למבוי, אבל אם אין לו עדים שהיה פתוח תחילה למבוי אין זה ראיה להיות לו זכות במבוי אף שלא פרץ פצימיו, דאמרינן שמא בדין סתם, ועיין בריב"ש שם שהאריך. ויש ג"כ שם דשם אחר סתמו דהוי מחילה אף שלא פרץ פצימיו. סמ"ע שם יד

⁵³ מוהרש"ך ח"ב סימן קצ"ה

⁵⁴ דאילו מפולש בכל ענין מותר לפתוח שם. סמ"ע טו

⁵⁵ מוהרש"ך שם יען כי המבוי היה דבר בשותפות ולכן דין הוא שלא יפסיד זכות חזקתו שהיה לו במבוי, אמנם פתח הפתוח לחצר חבירו יראה דאיכא לפלוגי, שבפתח הפתוח לחצר חבירו להשתמש משם, אם סתם הפתח בבנין אף על פי שלא פרץ את פצימיו הפסיד את חזקתו ולא סגי עויבת הפצימין כיון שסתם הפתח, ונראה מדבריו דבמבוי יש לו חלק וזכות יותר ומשום שהוא דבר בשותפות, משא"כ בחצר דאינו אלא להשתמש ומשי"ה סגי לה בסתימה אפילו לא פרץ את פצימיו.

⁵⁶ קצוה"ח שם א שהמעייין בני" (ב"ב ז, ב בדפי הרי"ף) יראה להדיא דגם במבוי אין לו חלק ונחלה בגוף המבוי ואדרבה קיל ליה מבוי מחצר והטעם דלאו רשות גמורה היא לפי שהוא מדרס אף לבני רשות הרבים, אבל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כל שלא פריץ את פצימיו לא נסתלק זכותו ממנו דכפתוח הוא חשוב עכ"ל. והרי מבואר דבמבוי נמי אין לו חלק בגוף המבוי דלאו רשות גמורה הוא, ואדרבה בחצר יש לו זכות שפי בגוף הארבע אמות אם האב הילקן, ואם קנו בשותפות גם בחצר אין לו קנין בגוף ואין לו אלא להשתמש בארבע שלפני הפתח. ולדעת הרא"ש בפ"ק דב"ב (ע"ש בסו"ל"ח וסי' מ"ג) אפילו בחצר שיש לו קנין בגוף ד' אמות ואפילו קנו בשותפות, מכל מקום כל שפריץ את פצימיו אמרינן דהפקיר זכותו ע"ש, אבל כל זמן שלא פריץ את פצימיו בחצר נמי לא הפסיד חזקתו דהו"ל כפתוח, ולא גרע ממבוי דמבוי נמי אינו אלא להשתמש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

